

AKATALPA

Temmuz 2003

Aylık Edebiyat Dergisi

Sayı : 43

BİR ŞAİRE AÇIK MEKTUP

İhsan ÜREN

Ramis DARA

Dünyanın en bencil, dünyanın en nankör, dünyanın en saf ve sefil insanları şairler arasından çıkıyor.

Ya da ben hayatta fazla insan tanımadım, sadece şairleri tanıdım; tanıdım derken kitaplarını okudum, kitaplarıyla ilgili yazılar yazdım, kitaplarıyla ilgili kitaplar yazdım hayatımın önemlice bir bölümünde; belki de dünyanın en dikkate değer, dünyanın en oyalanmaya değer, dünyanın en uğraşmaya değer, dünyanın en iyi ve insani, çünkü insanın sınırlarıyla oynayan ve ötesinden buraya bir şeyler taşımaya çalışan insanları da onlar arasından çıkıyor diye sandığım için bana böyle geliyor.

Bunlardan biri de Süreyya Berfe adını taşıdı durdu yıllar içinde. Adını taşıdı diyorum, kendisini hiçbir yerde görmedim, kendisi de hiçbir yerde görmemiştir sanırım beni; kitaplar, kâğıtlar, yazılar, şiirler aracılığıyla tanımaktan söz ediyorum.

Bundan 18 yıl önce toplu şiirleriyle ilgili iyice sandığım ve o sırada iyi diye bilinen (pardon, o gün için “belli başlı”) bir dergide bir yazı da yazdım. Bu yazı şiir yazılarımdan oluşma kitaplarımdan birinde de yer aldı.

İnsanlara kötü davranmak iyidir, şair ve yazarlar arasında demek istiyorum, çünkü size hep sevmedikleriniz değer verir, değer verdikleriniz, değeri hep kendilerine değer vermeyenlerde ararlar, camiada altın kuraldır bu. Burada da işleyen bu sanki şimdi; tek satırla adından söz ettirebilmek için dergimizin müstear adlı kulis yazarını (Sevgili Ayşegül, iyi misin?) cep telefonlarına sarılıp şehirlerarası yolculukla “özel gün”üne çağırın sevgili Berfe ya da Kanıpak, belki de o sırada emeline nail olamadığı için, ya da her ne ise, ne ise, bugün şunları yazıyor:

“...Edebiyat öğretmeni Hasan Efe şiirler ve şairlerle ilgili eleştiriler yazmış. Hepsi, Bursa'daki Akatalpa'da yayımlanmış. Hasan Bey çekingen, utangaç bir insan. O eleştiriler, bugün belli başlı dergilerde yer alabilir. Ama, Hasan Bey istemiyor.”

Behey aziz üstad, 1993'ten bu yana Bursa'da *Yeni Biçem*'i ve ardılı *Akatalpa*'yı çıkaranlar, senin kıçlı kalçalı, pardon kıçlı belli diye anlatmaya çalıştığım dergilerde (*Milliyet Sanat*, iyi misin; yaklaşık 30 yıl önce “Okurdan Yankılar”ının yazarıydım, başla!) yazamadıkları için bu dergileri çıkarıyor değiller ki! Edebiyat için saf ve temiz, belki biraz bakımsız, ama kesinlikle sağlıklı ve sağlam bir koridor da Bursa'da yaşasın diye bu işte diretiyorlar!

Sevgili Süreyya Berfe... Bunlar senin üslubunun uzantıları!

Ben hayatımda böyle bir yazı yayımlamadım... Devamını şu anda getirmek istemiyorum...

Esen kal ya da hodri meyan!

KUM SAATİ

Üç yıldır çölü, kumu, yazan
şairlerin hiçbiri;
yazmadı, duyurmadı, beyazlaşmış
iskeletlerin ter ve tuzla yıkanmış
ağarmış şafaklarda yüzdüğünü...
Ve asla kendilerinden çıkmadı ecel
çağırın kum saati...
Tahayyülleri kıttı; zorlamadılar zorlukları.
Develeri yoktu ki tökezlemedi!
uykusu gelen atların ayakları kilitlenmedi...

Kum okyanusunun sağır kulaklarına;
fısıldamadı bakalit tespihlerin tok sesi.
Ölü doğan çöl şiirlerine eklendi bir yenisi...
Ölümlüleri anmadı, anlamadı hiçbir kuzgun,
kemiklerini parlatmadı ayaz geceler,
geveze akbabalar,
zamanın söylediklerini duymadı sanırım hiçbiri:
– Ders olsun size, yaşanmamış günleri
zamanın çölü yuttu, getiremezsiniz geri.
– Ders olsun size, yuvarlanan, savrulan
kumlar değil, ömrünüzdü!

Ey ölümlü İnsanoğlu;
zamandan vareste değilsin.
Zamandan bağımsız değil; ne kum,
ne çöl, ne de kum saati!

Kumyaka, 4 Temmuz 2002
Bursa, 10 Ocak 2003

Hüseyin Alemdar, Ramis Dara, Özlem Tezcan Dertsiz, Melih Elal, Metin Güven, Hilmi Haşal, Ayşegül İzmirli, Salih Mercanoğlu, Fergun Özelli, Hüseyin Peker, Çiğdem Sezer, Serdar Ünver, İhsan Üren.

ŞİİRDE ANLAM VE ÖTESİ

Metin GÜVEN

“Yüreğim, senin nar’ında
dolu”–Bir türküden

Hep söylüyorum; şiir sadece tek bir öğeye indirgenemez. Yani tek başına sözcükler, tek başına ritim, tek başına anlatı ve bunların tek başlarına kendi olağanüstülükleri eğer aralarındaki örgü sağlam değilse hiçbir şey ifade etmez.

Şair yaşadığı toplumun içinden ve ayrıca kendi bireyselliğinden getirdiği sözcükleri kullanır ister istemez şiirlerinde. Burada ortaya çıkabilecek herhangi bir zorlama belki değişik bir etki yaratabilir; ama şairin yaratıcı ruhunu da çoğu zaman olumsuz etkiler. Zira özgürlüğün sınırları zorlanmıştır. Eğer şair bu sınırları daha da ileri çekebilecek potansiyel bir zenginliğe sahip değilse, şiirinde tekrarlar ve geri adımlar, hatta bunun da ötesinde istem dışında “anlam-ötesi”ne sıçramalar başlar.

C. M. Bowra’dan öğrendiğimize göre; Rusların Zaumni de dedikleri “anlam-ötesi”; hayat, insan ve toplum için çok fazla önem taşımayan konu ve temalarla ilgilendiği sürece pek ilgi görmediği için tepki de görmez. Ancak şair ne zaman ki “anlam-ötesi”ni daha yoğun bir zemine oturtmaya çalışmışsa, tepkiler de o ölçüde artmıştır.

“Anlam-ötesi”nde dolaşmak, şair için eğlenceli, okur için de etkileyici olabilir belki ama, hem izleğin sınırlı olması hem de, aydınlıkla karanlığın arasındaki uçurum bu tavrın şiirde uzun ömürlü olmasını engellemiştir.

Asıl önemli olan; bu tutum, yani şairin “anlam-ötesi”nde gezinmesi sözcükler arasındaki iletişimi ortadan kaldırır. Kimi zaman da kulağı tırmalar hale gelen sesler (sözler diyemiyorum) şiirdeki ritmin yerine geçer. Bu da en iyimser bir söylemle şiirin yarısından vazgeçmek demektir.

Şiir artık; salt sözcüklerle değil, belli bir anlamı, çağrışım değerleri ve belli bir atmosferi olan sözcüklerle yazılıyor.

İyi de ediliyor.

Saint-John Perse; 10 Ekim 1960, Nobel Armağanı söylevinde: “Ve ozan için çağın kötü bilinci olmak yeter.” diyor.

İşte günümüz şairini bekleyen ikinci tehlike burada başlıyor.

Eğer, yaşadığı, soluk aldığı hayata duyarlı şair; “kötü bilinç”i bir çağın değil de yalnızca bir dönemin ürünü olarak görürse, yani o travma halini geçmişteki bağlarından koparırsa, geleceğe de taşıyamaz ve böylece bizim ülkemizde olduğu gibi, birtakım kesin tarihlerle ifade edilen şiir kuşakları ortaya çıkar. Başkaları ne der bilemem ama; ben; “Kırk kuşağı şairleri”ni böyle görüyorum. Onlar geçmişte yoksullar, gelecekte de olmadılar, olmadılar. Çağı, daha da ötesinde ilk insandan bugüne kadar insanlığı yanlış kavrayan bir “duruş”tan çağdaş şair çıkmaz çünkü.

Sevgileri –hele de nefreti–, sevinçleri –hele de acıları–, umutları –hele de umutsuzlukları–, cesareti –hele de korkuyu–, yenilgileri –hele de saldırganlığı–...

Ve diğer bireysel savunma alanları.

Ve bunların tarih içinde yaşadığı evrimler, insan olma sürecindeki çok önemli dönemeçler.

Bütün bunları doğru kavramayan, anlamayan, anlatamayan “şiir” bana göre yaşamıyordur, ölü bile değildir, çünkü hiç doğmamıştır.

“Geçmiş”, “gelenek”, “an” ve “gelecek” kavramlarına da ben böyle bir perspektif içinde bakıyorum. Yani bu dört kavram insanlık tarihinin doğal akışı içinde birbirleriyle olan (ve kaçınılmaz olan) diyalektik halkanın zincirleri olarak bağlanamazsa herhangi birinde kalır şair. Bu da onun soluğunu keser.

“Geçmiş”e bir “tokat” atarak “geleneği” bir bütün olarak yok saymak ne kadar yanlışsa, sadece “an”a ya da sadece “geleceğe” güvenmek de o ölçüde şairde tıkanmalar yaratır.

Burada; duygu, düşünce ve eylem birliği denebilecek “ideoloji” devreye giriyor galiba.

Öyle ya, Yahya Kemal’in gelenek anlayışı farklıydı, Ahmet Haşım’ın farklı, Nâzım Hikmet’in çok daha farklı. Çünkü bu insanların dünyaya bakışları farklıydı, “durdukları yer” farklıydı.

Yıllar önce sevgili Can Yücel, bir gazete röportajında, “Şiirin ideolojisiyle ilgisi yoktur, şairin vardır.” dediğinde birçok akıllı evvel büyük tepki vermişti. Ayrıca eklemekte fayda var; tek başına “ideoloji” de her şeyi açıklamakta yetersiz kalabilir. Zira “ideoloji”ler olsa olsa şairi ve onun şiirini etkiler ama bütünüyle belirlemez. İnsanı insan eden diğer temel faktörler, bir şiirde veya birçok şiirde öne çıkabilir. Hiçbir “ideoloji” insanın önüne geçemez. Hepsi insan için vardır ve birileri ya da birtakım sınıflar tarafından insan için üretilmişlerdir.

İnsanı, yaşadığımız hayat ve dünya için, insan için dürten, itekleyen, onda yeni bir dünyanın düşlerini ve savaşım gücünü yaratmayı hedefleyen “ideoloji”ler de vardır. İnsana “Bu dünyadan umudu kesin, kendinize başka, sizin iradeniz dışında oluşacak olan ve oluşmuş olan ötekine hazırlayın” diyen “ideoloji”ler de.

İki ayrı dünya,

İki ayrı hayat,

İki ayrı insan,

Ve iki ayrı şair size...

Bir yanda “Dünyadaki en şiirsel konu kuşkusuz güzel bir kadının ölümüdür.” diyen Edgar A. Poe, diğer yanda “Bir çukurda, bir taşın üzerinde / Halklar ölüyor” diyen Vladimir Mayakovski.

Belki ikisi de çok etkileyici. Ama hemen anlaşılıyor ki, Poe ve Mayakovski değişik yerlerden bakıyorlar insana, hayata ve dünyaya.

İşte “anlam” da “anlam-ötesi” de buralarda ortaya çıkıyor.

Bir de dünya şiirinde “Dada” diye anılan bir şiir akımı vardır. Kapitalizmin insanın ve hayatın üzerine çöreklenmesine bir tepki olarak ortaya çıkmıştır ama, yapabildiği tek şey biçimle oynamak olmuştur. Neden? Çünkü yaslandığı ciddi bir dünya görüşü yoktur. Akım adını bile çocukların garip, anlaşılmasız seslerinden almıştır: “Dada”.

Yani şair sadece tepki adamı da değildir.

Ya nedir?

Özdemir İnce’nin hemen her yazısında söz ettiği benim için de neredeyse “atasözü” kadar değerli bir cümle vardır, Arthur Rimbaud’ya ait bir cümle:

“Şair, bütün duyuları uzun süre, sonsuzca ve bilinçle karıştırarak, düzensizleştirerek kâhinleşir.”

Rimbaud, bunları Paul Demeny’ye yazdığı bir mektupta ve 15 Mayıs 1871’de söylüyor.

Yani, şair ancak; görme, işitme, dokunma, koklama ve tatma denilen “duyu”ları eşerek, delerek gerçek şiire ulaşır. Özdemir İnce gibi söylersek: “Rimbaud bir anlamı, bir şeyin anlamını değil, o anlamı oluşturana, yaşamı ve yaşamın ayrıntılarının düzenini bozmak, yenilemek ve değiştirmek istiyor.” *

Bütün bunlar, bize anlatıyor ki, şair hiç de öyle sıradan bir adam değildir. Görevi gereği böyledir, yaşamı, yani mevcut insan ilişkileri ağını, bütün boyutlarıyla düzeni, systemsizleştirerek anlatmak gibi bir işi olduğu için böyledir.

Bu ne demektir?

Şair anarşist midir?

Hayır değildir.

Şairin esas yaptığı ve yapması gereken şey, hedefi insanın duyularını ve algılama alanlarını zenginleştirerek, insana yeni ve eskisinden daha güçlü bir soluk aldırmasıdır. Yani şair, insandan koparak değil, insanlar arasında insanla eşduyum halinde yaşamak zorunda olmalıdır.

İnsanı ve hayatı cendereye alan, insanı boğan her şey tartışılmalıdır. Şair bunu ister.

İşte “anlam” da “anlam-ötesi” de bu noktada ortaya çıkar.

Yani hayatın içinde ve insanlar arasında.

*Arthur Rimbaud, *Ben Bir Başkasıdır*, Gendaş Yayınları, s. 24

Çiğdem SEZER

AVCININ KANLI GÖMLEĞİ

diyor ki, buhurunu yitirmiş
tütsüyü kim, niye...?
sentetik çiçekler konvoyu
masumiyet şarkıları söyleyerek yürüyor

bir morgun soğuk sessizliğiyle bakıyoruz
şişmiş cesetlerin moraran görüntüsüyle
öyleyse niçin şarkı söylemeli hâlâ
ölüler kadar sağırken kalabalıklar da

diyor ki, avını gözlemekten yorgun
avcılar dolaşüyor ormanda
mümkün mü koyup başını uyumak
bir ağacın omzuna

bak bunlar cezayir menekşesi
güneşe bakmanın gözleri
bak bunlar yediveren gülleri
kendi külünden yeşermenin bedeli

de ki, buğday tarlasından geçip giden rüzgâr annesi
unutturmaz şarkı söylemenin güzelliğini

bıçak yemiş dalı hüznüyle söylenir
avcının kanlı gömleği

Hilmi HAŞAL

GEZGİN

Tenindeyim, çılgın çöl güneşi gibi rahvan ışınla
tir tir dağlar ve arada altın deltan; arala diyorum
giz cennetine bir süvari girecek say - girdi say...
soluğum kutsanmış losyonunla uyuşurken, tinim
usul usul yükselmekte buğu davetine ilk günahın
ateş ıslaklığı, yalayıp emilesi tropik yaprağının al
gözenekleri yazgıma yerleşip şevkle perçinlendi
arzi arşa erdirecek tavus kanatlı şavka değdi say
kavuştuğumuzu say, pervanen olayım koşulsuz
göndere papatya bayrağı çekmişim, coğrafyana
doğuyorum say yeniden o asi rüzgârın şehvetiyle

içimdeki beyaz köle özgürlüğüne kavuşuyor sonra
antik kuşkularından arınıp benzi erince doğru akıp
dalgalanıyor gözlerindeki avrasya, ora gezginiyim
nane şekeri gibi eriyor bu kentnin içi ve dudakların.

Özlem TEZCAN DERTSİZ

HER BAHAR ON SEKİZİMİ UYANDIRIYOR

takılıp kaldı işte dudaklarımda
mayıs böceklerinin yeni bestesi,
ömrümün en kıskanç mevsimidir bu,
kıskanıyorum günlerdir
balkondaki şakayığın rengini

kanmaya hazırım sabahları
iğdelerden saçılan her yalana,
usul usul öpüşlerle olgun ıhlamur
çağ atlatıyor ilkel sevmelere
düğünler ayındayız, şiirim şen dul
ara buluyor kız evinde çekişmelere

her bahar on sekizimi uyandırıyor,
dalgın bir filozof budarken güllerimi
ıtrılı felsefesi dağınık yüreğinde;
bin kokusunu bilmek bir şehrin
ve yanılmak kuraldır akşamüstleri...

Serdar ÜNVER

MAVICİK

Göge döndüm, gündüzün
Düşübütün gülüne
Bir bulut bir bulutu yediyordu

Sen kal aşkım!

Uzansam kuşlardı, yokzaman tacirleri
Ki bir dizede inerler
Bu şiirden yüzüne

Kal aşkım!

Varsın gitsin kuşbulut
Öte diye kendine
(Nerde neyin kendi var?)

Sen kal!

Kal ki derin kazıdan
Çıka çıka minicik
Sana diye bu mavi
(Işır ama körecekt)

Kal!

BİR 'MAVİ GEZİ' GÜNLÜĞÜ: GÖCEK KOYLARINDA

Melih ELAL

29 Haziran 2002 Cumartesi

Günün ilk saatlerinde yollara dökülüyoruz. Rota Marmaris, mavi gezi. Endişeliyiz, otobüs için. Seçenekler çok. Bu saatte, saat 01, dolmuş varsa binilebilir, taksi çağrılabilir. Boşuna endişelendiğimizi yola çıkınca anlıyoruz. Hemen dolmuş geliyor ve 01.15'te Yılvar'da Kâmil Koç terminalindeyiz. Güzel bir haziran gecesi. Günün ilk sürprizi, bizi Marmaris'e götürecek olan otobüsün yarım ile bir saat arasında bir gecikmeyle gelecek olması.

Neyse 01.30 yerine 02.40'ta Bursa'dan yola çıkıyoruz. Şoförümüz Balıkesir ve İzmir'e girmeyerek gecikmeden doğan zaman farkını yolda kapatıyor. Güzel bir yolculuk. Artık Marmaris'e ulaşmak üzereyiz, ikinci sürpriz: Gökova'da otobüs Marmaris yerine Fethiye'ye yöneliyor. Yolcular, şoförü uyandırıyor. Muavin, ufak bir yanlışlık oldu, diyor. Geri dönüyoruz. Eski bir yol hikâyemi anımsıyorum. Neyse geçelim. 12.00'de Marmaris'teyiz. Telefonum çalıyor. Kısaoğlu arıyor diye düşünüyorum. Karşıma kızım Defne çıkıyor. Onu evde bırakmıştık. Senem aramış. Beş günlük izni varmış, iznim olursa Kelebekler Vadisi'ne gideceklermiş. Gazete işini hallederim, diyor. Mavi gezide bir hafta deniz üzerinde olacağımız için gazeteleri o alacaktı. Olur diyorum.

Limandan telefonla Kısaoğlu'nu arıyorum. Teknenin yerini tarif ediyör. Sürgün S'yi buluyoruz. Sevim Hanım içeride... teknenin yapımcısı ve sahibi yirmi yıllık dostum Mustafa Kısaoğlu. Eşi emekli beden eğitimi öğretmeni Sevim Kısaoğlu... Aslında Mustafa Bey de beden eğitimi öğretmeni. 12 Eylülzedelerden. Teknenin adı da her şeyi açıklıyor.

Seferden yeni geldiği için teknede temizlik yapılıyor. Sürgün S, sekiz kamaralı, on altı kişilik bir tekne... Her türlü konfora sahip, kamaraları klimalı... Çantalarımızı bırakıp şehir turuna çıkıyoruz. Şirin bir lokantada yemek yerken, Kısaoğlu bizi buluyor. Bisikletine atladığı gibi yollara düşmüş bizi karşılamak için. Benan'la gölge yolu seçtiğimizden karşılaşmıyoruz; ama o bizi buluyor. Birlikte bira içiyoruz orada. İyi de oluyor. Hem yol yorgunluğumuzu alıyor, hem de serinletiyor. Bira bardaklarımız da buzdolabından çıkma.

Dörde doğru tekneye dönüyoruz. Birlikte tatil yapacağımız Belçikalı aile ile tanışıyoruz. Jan ve Jeanne üç yıllık evliler. İkisinin de ikinci evliliği. Jan'ın ilk eşinden iki (biri kız, biri erkek), Jeanne'in bir (kız) çocuğu var. Jeanne'in kızı Nadine, sevgiliyle birlikte gelmiş. Sevimli insanlar. Henüz geziye katılacak olan diğer altı kişilik grup ortalarında yok.

Belçikalılarla güzel bir iletişim kuruluyor. Kısaoğlu'nun da bunda payı büyük. Jeanne, çılgınca bir tatil geçireceğini söyleyerek, hemen rakı içmeye başlıyor. Akşamüzeri güneş batarken diğer grup da geliyor. Amerikalı diyorlar ama, karı koca ile çocuğun dışındaki üç kişi Türk. Büyük bir olasılıkla onları gezdiriyorlar. Nasıl olsa tanışacağız.

Pazar sabahı kahvaltıdan sonra Marmaris limanından ayrılıyor. Limanda deniz çarşaf gibi... Boğazdan çıkınca önce bir çırpıntı başlıyor, giderek deniz sertleşiyor. Karşımızda Yılancık adası var. Yılancık'ın önünde de Deveci Kayası... Adı nereden mi geliyor!... Deveye benzemesinden. Deveci Kayası'nın solundan geçiyoruz. Yılancık adası sağımızda... Yıllar önce bu adanın küçük koyunda demirlemiş ve kilolarca balık tutmuşuk. Adanın karşısındaki koysa Aksaz Deniz Üssü. Yılancık'ı geçince ikinci burundan sonra Ekincik koyuna ulaşıyoruz.

Demirlediğimiz koyda bizden başka kimse yok. Deniz masmavi, oldukça açıktayız. Teknenin denizcisi Emre, kıyıdaki bir ağaca halatı bağlarken, kendimi denize bırakıyorum. Bu yıl ilk girişim. Dinçleşmiş hissediyorum kendimi. Herkes suda... Benan bir türlü cesaret edemiyor. Teknenin merdiveninden iniyor, son basamak aynı zamanda bir platform, denizle aynı düzeyde. Platformun altında da bir basamak var. Buraya basıp denize girebilir, ama

başaramıyor, korkusunu yenemiyor. Oysa doğa alabildiğine güzel ve bizleri yanına çağırıyor. Saatlerce yüzüyoruz.

Bugün Pazar, Dünya Kupası'nda final maçı var Brezilya ile Almanya arasında... Amerikalılarla birlikte gelen Türkler maçı izlemek istiyorlar. Koydan demir alıp Ekincik yerleşim bölgesinin olduğu limana gidiyoruz. Onlar maçı izlemeye gidiyorlar, ardından da Kouros harabelerine...

Ekincik koyunun girişte sol kıyısı dik kayalıklarla kaplı. Yıllar önce tam bu kayalıkların olduğu noktaya demirlemiş, geceyi orada geçirmiştik. Sabah kalktığımızda kayaların üzerindeki çamlardan teknenin direğine bir örümceğin ağ kurduğunu görmüştük.

Bu kayaların bittiği köşede bir restoran var kayaların üzerine kurulmuş. İşkeleye gelen müşterileri raylı bir sistemle yukarıya çıkarıyorlar. İlk gelişimde bu sistem çöp asansörü olarak kullanılıyordu, gelenlerse merdivenleri tırmanıyordu. Koyun ardında geniş bir kumsal ve bir motel var. Sağ kıyıya ise teknelerin geceleyebilmesi için bu kış, yeni bir liman yapılmış. Geceyi bu yeni limanda geçiriyoruz.

Pazartesi sabahı altıda Ekincik'ten demir alıp Göcek koylarına yöneliyoruz. Yolda önce Baba Adası'nın, sonra da Nar Adası'nın yanından geçip Kurdoğlu Burnu'nu dönüp güzel bir koyda kahvaltı için demirliyoruz. Herkes uyku mahmurluğundan kurtulmak için denize giriyor.

Kahvaltıdan sonra yeniden Göcek'e doğru yola çıkılıyor.. Çevremiz oya gibi işlenmiş, her yanımızda küçük şirin bir koy var. Kimileri tek teknenin sığabileceği genişlikte ve kimilerine tekneler demirlemiş. Hele bir koy var ki, onlarca metre yükseklikteki iki kayanın ortasında, orada da bir tekne var, çok katlı apartmanların arasında sıkışıp kalmış tek katlı ahşap bir ev gibi. Doğrusu orada, o koyda denize girmek isterdim. Kim bilir ne heyecanlar yaşattırdı insana... Yıllar önce, Marmaris'te bir koyda, demirli bir katamaranın altından yüzerek geçmişim. Deniz ve denizin katamaranın altında yansımaları anlatılır gibi değildi, harikaydı, ama üzerimin bir tekne tarafından örtülmesi, beni tanımlayamayacağım bir heyecana yöneltmişti. Bir benzerini bu koyda, tekne ile o kayaların arasında yaşayabilirdim.

Yolumuzun üzerinde onlarca koy, Halikarnas Balıkçısı'nın anlatımıyla bük var. Büklerden biri kayaların arasında dar bir kumsala sahip. Kumsal yukarıya doğru yükseliyor ve bir tünelde son buluyormuş gibi görünüyor. Merdivenli bükmüş adı.

Biz Manastır koyuna demirliyoruz. Burada üç ufak koy yan yana, koyların önünde de ufacık bir adacık var. Kısaoğlu, bu adacığın ardında yer alan büyük bir dağ kitlesini göstererek Sedat Simavi'nin Domuz Adası diyor. Aynı kitlenin ardında kalan kitleyse Tersane Adası... Göcek Körfezi bir adalar cenneti. Adaların arasındaki geçitler ve koyarsa, insanı şaşkına çevirecek derecede farklı ve umulmadık görüntüleri barındırıyor.

Manastır koyu üç dört teknenin sığabileceği genişlikte. Koyda kale suru gibi bir duvar yükseliyor ve ormanın derinliklerinde kayboluyor. Koy aynı zamanda bir vadinin de dibinde. Vadinin üst noktasına çıktığımızda, ki denizden 75-80 metre yükseklikte, geri plandaki açık denizi, Kurdoğlu Burnu'nun diğer yanını görüyorsunuz.

Emre; beni, Benan'ı, Jan'ı ve oğlunu, Aydın Bey'i ve Esra Hanım'ı (Amerikalılar denilen grupta Amerikalı Lee, eşi ve oğlu ile birlikte Aydın Bey, Esra ve Dilek Hanım'lar var) iki koy ötedeki Batık Hamam'a götürüyor. Hamamın kubbeleri yıkılmış. Tabanı bir metre yüksekliğinde suyla kaplı. Büyük bir olasılıkla, bu koylar yakın zamanlarda kara imiş. Bir deprem ya da çökme sonucu su ile kaplanmış. Hamamın konumu ve durumu bunu açıkça belli ediyor.

Benan, Jan ve oğlu ile birlikte Manastır koyuna yürüyerek dönüyoruz. Emre bizi görünce Zodyakla gelip alıyor, Jan'sa yüzerek tekneye dönüyor. Geceyi Manastır koyunda geçiriyoruz. Sabaha karşı hava sertleşiyor, rüzgâr tekneyi yirmi metre kadar kuzeye doğru atıyor. Artık günlerden salı, kahvaltıdan sonra Bedri Rahmi koyuna yöneliyoruz. Burası da kendine özgü daha değişik güzellikleri barındırıyor. Koyun kumsalının ardı, özel olarak dikilmiş hissi veren zakkumlarla kaplı. Onların ardında da büyük bir keçiboynuzu ağacı var. Yörede bu ağaçlara harup deniyor. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun yaptığı resmin bulunduğu kaya daha önce

denizden görünürken, şimdi harup ağacının arkasında kalmış. Ekip botla karaya çıkıyor, bense yüzerek. Fotoğraf makinemi Aydın Bey götürüyor ve Eyüboğlu'nun yaptığı resmin önünde fotoğrafımı çekiyor.

Koyun, denizden baktığımızda solunda yükselen kayalıkta, kaya mezarları var. Bu yükseltinin diğer koya bakan yanındaysa daha özenle oyulmuş kaya mezarları ile karşılaşılırsunuz. Amerikalı, Jan ve oğlu Bedri Rahmi koyundan bu mezarlara doğru tirmanıyorlar. Yüzerek geldiğimden ayakkabım yok, gidemiyorum. Onlar önce Bedri Rahmi koyu tarafındaki mezarlara, ardından da arka yüze geçerek diğer mezarlara ulaşıyorlar.

Öğle yemeği sırasında hava bulutlanıyor. Gök gülemeye başlıyor. Ben Dalaman havaalanına gelen uçak sesleriyle karıştırıyorum. İki gündür bu uçaklar çok yakınımızdan geçiyorlar. Benan, gök gürültüsü diyor. Şimşekler çakmaya başlıyor, hava kararıyor, bulutlar adamakıllı alçalıyor. Hızla, uçacak eşyaları, ıslanmaması gereken malzemeyi topluyoruz. Birden bardaktan boşanırcasına bir yağmur indiriyor. Beş metre ötemizi görmemiz olası değil. Yağmur bir ara doluya dönüşüyor. Gökyüzü delindi mi ne? Mayoylayım. Güverteye çıkıyorum, yağmur suyunun soğukluğuna dayanamayıp içeriye kaçıyorum. Şiddetli yağış yarım saat kadar sürüyor, hava normale dönünce Göcek limanına yöneliyoruz. Yağmur bir duruyor, bir yağmaya başlıyor. Denizin üstünde oluşan görünüm değişik ve ilginç.

Göcek koyu çok güzel ama bizlerce yok edilmiş bir koy. O güzelim kıyı marinalarla ve petrol tanklarıyla katledilmiş. Tanklar yeşile boyanarak, doğayla uyumlu hale getirilmiş. Peki önündeki kapkara şileplere ne demeli? Dam üstünde saksıya. Biz harika bir toplumuz, çıplak, hiçbir işe yaramaz yerleri bırakıp bu tür tesisleri, ormanın içine, güzelim kıyılara oturturuz.

Göcek'te gezerken karavan kamping buluyorum. Koşullarını öğreniyorum. O sırada geçen yıl Ayalık Ada Kamping'te karşılaştığım, Çınar Lisesi'nden öğrencimle karşılaşıyorum. Onlar da bizim gibi kampçı, bu yıl buradalarmış. Göcek Limanı'na ikmal için geldik. İşimiz bitince On İki Adalar adı verilen adalar öbeğine yöneliyoruz.

Mustafa Kısaoğlu, öyle bir noktaya demirliyor ki, manzara çarpmasına uğruyoruz. Teknenin hangi yönüne geçerseniz ayrı bir güzellik. Burası Yassıca Adalar denilen yöre. Güneydoğumuzda iki küçük ada ve ufukmuzda Fethiye. Doğuda bir başka ada. Kuzeyde, batıda hemen yanımızda adalar adalar... Adalar denizinde yüzüyoruz. Kıç tarafımızdan güneş batarken, burun tarafında bir görüntü şöleni sunuyor doğa. Yıllardan beri ilk kez güneşe arkamı dönüp bu güzellikleri izliyorum. Sevim Kısaoğlu, güneşin doğuşu da farklı güzel olur burada diyor. Mustafa Bey'e, güneş kaçta doğar burada, diye soruyorum. Beş buçukta, yanıtını alıyorum. Çarşamba sabahı beşte uyanıp güverteye çıkıyorum. Doğuda ufukta ard arda beş sıra, dağ silsilesi var. Tan ışıkları beş on saniyede bir bu silsilenin görüntüsünü değiştiriyor. Bu kez de manzara denizinde yüzüyoruz. Dağlar yakamozlanıyor. Böyle bir güzellik, değişken güzellik olamaz! Düşler ülkesindeyim sanki.

Çarşamba güzelliklerle başladı. Hava durgun. Deniz çarşaf gibi...

Öğleden sonra Fethiye'ye doğru yola çıkıyoruz. Kızılada'da bir koyda denize giriyoruz. Oradan da Fethiye Turunc koyuna gidiyoruz. Demir atılırken herkes denize dalıyor. Benim gireceğim sırada Joris (Belçikalının oğlu) hızla teknenin merdivenine yöneliyor. Ondan etkilenen herkes merdivene üşüşüyor. Küçük deniz anaları var denizde. Amerikalı bayan "jellyfish" diyor. Benan'a söylüyorum, daha güzel ve tanımlayıcı bir ad diyor. Tiger (Nadine'in sevgilisi) ağzından girdi, alttan çıktı diye şaka yapıyor.

Kısaoğlu, demir alıp karşı kıyıya geçiyor, ama burada da deniz anası vardır diye kimse denize girmiyor. Koyda sevimli bir işletme var. Akşamüzeri çevre koylardan tekneler, kuzu tandır yemeye, buraya geliyorlar. Kısaoğlu, bu koydan dik bir patikayla Rumlardan kalma bir yerleşim yerine, ayazmaya gidildiğini, oradan da Kaya Köyü'ne geçildiğini söyledi.

Lee (Amerikalı), eşi, oğlu ve Aydın Bey botla kıyıya çıkıyorlar. Dönüşte bize özel yapılmış zeytinli ekmek getiriyorlar. Akşam yemeği bir aksilikle başlıyor. Kısaoğlu, bir tepsi fırınlanmış köfteyi,

sallanma sonucu yere döküyor. Bu koy rüzgâr aldığı için sürekli sallanıyoruz. Sabaha kadar beşikte gibiyiz.

Sabah kahvaltısından sonra Fethiye'ye gitmek üzere hareket ediyor, koyun ağzındaki Şövalye Adası'nın yanından geçerek limana ulaşıyoruz.

Şövalye Adası, şişe mantarı gibi, Fethiye Koyu'nun ağzını kapatıyor. Üzerinde yüzlerce, özenle yerleştirilmiş, görünümü bozmayan, aksine güzelleştiren yazlıklar var. Koyun girişinin sağındaysa mükemmel tasarlanmış bir tatil köyü var, Letonia...

Belçikalılar, Fethiye'yi gezmeyi tercih ediyor. Amerikalı aile ve beraberindekilerse Ölüdeniz'e gidiyor. Dönüşlerinde Kaya Köye de gittiklerini söyleyince, onlara katılmadığıma pişman oluyorum.

Benan, ben ve Sevim Hanım dolmuşla pazaryerine gidiyoruz. Buranın tasarımı çok güzel. Fethiye'de işini bilen bir yönetim var. Sevim Hanım tekne alışı veriş yapıyor. Balıkçıların yeni getirdikleri yüz kiloya yakın üç kılıç balığı ilgimi çekiyor. Bir triportöre zor sığıyor balıklar. Yükleme sırasında triportörünün bembeyaz pantolonu lekeleniyor. Tipi balıkçıdan o kadar uzak ki, sanki cami adamı gibi...

Alış verişten sonra Sevim Hanım taksitle tekneye dönüyor. Benan'la Fethiye'yi keşif gezisine çıkıyoruz. Kaya mezarları, anfitiyatroyu gezdikten sonra deniz kıyısında bambu kamışlardan koltuk ve masaları olan bir kafede yorgunluk atıyoruz.

Akşamüzeri, yani perşembe günü Fethiye'den yeniden Göcek'e yöneliyoruz. Tersane Adası ve Domuz Adası'nı güneyinden geçerek, Merdivenli koya yöneliyoruz. Daha önce önünden geçerken etkilendiğim koy. Açılış yapıyor, yüzerek koya çıkıyorum. Koyun kumsalı yükselerek iki kayanın arasından yukarıya doğru çıkıyor ve ağaçların arasında kayboluyor. Koyun solundaki kayanın içinde, kaya yontularak açılmış bir merdiven yükseliyor. Basamaklardan çıkarak kayanın içine giriyorum. Merdiven içeride de sürüyor. Ayaklarım çıplak olduğu için daha fazla ilerleyemiyorum. Kanımca bu basamaklar, kayanın üstündeki ağaçlarla kaplı yere çıkıyor.

Yüzerek dönerken, şimdi deprem olsa ne yaparım diye düşünüyorum. Kayalar dik açıyla denizden gökyüzüne doğru yükseliyor. Bir o kadar da denizin dibine... kayanın içleri delinerek, oradan halat geçirmişler, tekneler kendi halatlarını bu halatlara bağlayarak, konumlarını sabitliyorlar.

Göcek koylarının bir özelliği de tekneler ağaçlara bağlanmasın, zarar vermesin diye, Denizimiz Derneği'nce yaptırılan beton bağlanma babaları. Böylece ağaçlar köklenmekten, yıkılmaktan kurtuluyor.

Cuma sabahı altı buçukta Marmaris'e doğru yola çıkıyoruz. Oldukça fazla deniz var. Ona doğru Marmaris boğazının girişindeki Kadırğa koyuna ulaşıp, demirliyoruz. Akşamüzeri de buradan hareket ederek Cennet Adası'nın karşısındaki Bedir Adası'nın bir koyuna ulaşıyoruz. Burası bakir bir ada. Deniz uykuda, teknedekileri davet ediyor koynuna. Çağrıya uyuyoruz. Su o kadar sakın ki, kulaç atmaya korkuyoruz. Bedenlerimizin suyun içindeki kırılıp bükülen görüntüsü, ayrı bir haz veriyor bizlere...

Bu gece iki önemli tören var: Sevim Kısaoğlu'nun doğum günü ve Nadine ile Tiger'in deniz üzerinde Mustafa Kısaoğlu tarafından nikahları kıyılacak.

Benan yabancılara "İyi ki doğdun Sevim" demeyi öğretiyor. Yemekten sonra hep birlikte kıç tarafa giderek "Happy birthday to you"yu söylüyoruz. Sevim Hanım'ın gözleri yaşıyor.

Ardından teknenin baş tarafına geçiliyor. Emre masaları hazırlamış. Mustafa Kısaoğlu, yaşamında ilk kez deniz üzerinde böyle bir nikah kıyacağını söylüyor. Sonra da Nadine ile Tiger'in nikahlarını kıyıyor. Emre, lüks gemilerin kamarotları edasıyla şampanya patlatıyor; ağır adımlarla bizlere ikram ediyor. Fellini'nin filmlerinden çakıp gelen karelere benziyoruz. Gelinle damat pastayı kesiyor, dans başlıyor. Nadine'nin üzerinde uzun beyaz bir tuvalet var. Tiger'in giysileri de oldukça resmi, bir papyonu eksik. Derken, dans birden sona eriyor ve gelinle damat giysileriyle denize atılıyorlar, her yer ışıltılarla dolu, deniz beyaz giysinin pırıltılarıyla yanıyor, damadı bir ışık halesi sarıyor, yakamozların ışıltısında öpüşüyorlar.

Saatler hızla ilerliyor. Yarın mavi gezi bitecek, Bursa yollarına düşeceğiz.

Salih MERCANOĞLU

ÜZENGİSİZ SEKİZ ŞİİR

devlet ve at

onlar koşmak için doğdu
bacaklarında kan ve su

aziz bonifacius'un çağrısı
bir facia üzgün başaklar arasında:
"memeden ayırın!
bize bebek değil süt gerek"

at ve aktar

işte senin çocuğun arion
et şarap ve kadın
ve aktar sana taşır
gözünde biriken suyu

at ve savaş

"o bir kahramandır" dese de eyüp
kazanmak onun hiç umurunda değil

at ve tanrı

bir şamanın kurban ettiği kır at
senin rahvanın olsun benim dilim

at ve sırat

mahzun bakış
bir köprü
rüzgârla ot arasında
ince çok ince

lir ve at

poseidon okyanusa dokun
dalgalar uzatsın
kuyruğunu aşka doğru
zeus ve iksion
kaybolan cinsiyet ve et
ettir.
kentaur çocuğum
şimdi seni hangi anne öpsün

keykavus ve at

atsız kaldım kravatsız
gör beni hakir
atı vermedin sırtımda don
beni at gördün zahir

at ve biat

boynundan servi uçar
göğsünde mihrap

bir söğüt dalı dokunmuş da sırtına
esrimiş bir venus gibi
ıslak

boyun eğdi yakut rengineyiği

Fergun ÖZELLİ

PIHTI, SABIR VE KEDER

gözleri söz kokan fesleğen masallar büyütürken gülüşüyle,
mandolin tutkunu ağlarından yakamoz sarkan iç deniz,
ellerime ay ışığı sürüp, yarılmış dağların acısını törpüler,
"pıhtılar övünmesin" derdi, "yaralar sahibine acır."

hikmetinden suâl olunmaz ya, aşk sütüyle beslenen yeryüzü,
asla yok sayamazdı sözlüğümü; cesaret suyunda yakılan
zindanlar, kürekler parçalanıp ulaşılan şelâle, "aklı, sabır
onarır" derdi kitaba, "sözcükler, gerçekten esir düşmüşse."

ah! cümleler, müthiş serüvenler; tırmandığım görkemli harf
tepesinden kuş bakışı görülen panjurlu kafiyeler; parantez
dehlizinde, göz izinden uzak, dil izinden yakın, çın çın
çırpınıp, daldan dala uçan rakkase imgeler; "bilinsin ki, işin
kolay kısmıdır kader; ecel, evrenle sevişirken yırtılır."

Hüseyin ALEMDAR

BİR LAF BİN AH

-- vefâ hâlâ amatör kümedeyse
süper ligde kendi ölümümü profesyonelce tasarlamak
bana reva mı!

32 Açık mıydı, kapalı mıydı
kapattım tüm çekmecelerimi

Yüzünün cemali bu değil,
elif lam mim, bu Hüseyin gider!

33 Biilaç köylere saldım kendimi
Yesenin gibi --- Yalnızlık batır!

34 Efendiler!
İki sayıda bir derginizi, poetikanızı değiştirin, iyidir!

Ben tabutlarımı değiştirmekle meşgulüm!

35 Herkes toplansın!
Gözlerimin miyobundan konuşacağım acizimi;
Herkes herkesi ağlattığı içindir ki,
gülün anlamı insanda kırılır) (herkes hiç kimsedir, hiç
[kimse herkes!]

36 Boşluklarda boşalmış hayat şarj edilmez!

37 Kendimle geçinmekten bile mutsuzum
ömrümün gençlik zarına kül suyu döktüm bile bile
insan her yaşta ölür bile bilmeye!

38 Hayatı ve insanları not etmekte bile yarar var!

...
laf ü güzaf

-- Aşkî hâlâ güzel kılan tanımsız oluşudur. En uzun üç harf! Ama,
hayatın tanımını buldum ben: Beş duyuy, beş kısa harf acıttı günah! "1h 3k,
herkes kendi kuyusu kadardır!"

ŞAŞKIN GEMİNİN USTA KAPTANINDAN ŞİİRLER

Hüseyin PEKER

Altay Ömer Erdoğan'ın ikinci kitabı saydığı *Taş(Ra) Baskısı*, nice bekleyişten sonra elimize ulaştı. 1996'da yayınlanıp, okura çoğu şiir kitabı gibi ulaşmamış kitaplardan biriydi Altay Ömer Erdoğan'ın "*Kent Düellosu*". Okumadığımız için *Taş(Ra) Baskısı*'ni ilk kitap gibi karşıladık. Hani içimizde duyduğumuz duygu; nicedir beklediğimiz, toplu halde yorumlamayı özlediğimiz bir ozanın önümüzde bir tutam şiirle birikmesi.

Altay Ö. Erdoğan, her şeyden önce dolu bir dünyayı, bunları idare eden şaşkın gemi'deki attığı kulaçları, nereye açtığını bilmediğini söylediği yelkeni ve poyraz bilmecesini aşan duyguları muştuluyor, huzurumuza bırakıyor. (s:60 ve 56)

"*dönüp aynaya baksam bu kent çıldırarak*" (s:57)

Aynaya baksa kendini görür insan, bu çapraz görüntüde aynaya baksa da, kendini görse de, yine şaşkın gemiden yana duruyor insan:

"*nereye doğru kulaç atar bu şaşkın gemi*" (s:60)

Sanki kitapta Altay Ö. Erdoğan'ı ve şiirini en çok anlatan dize bu. Çünkü şaşkırtan bir yerden yola çıkıyor Erdoğan. Nasıl mi?

İki uzun ve görkemli şiirden başlayarak çoğu şiirin başlığı gereğinden fazla uzun ve hatırdaki tutulamayacak biçimde tutulmuş. Okura inat eder gibi beni bellemek de zordur, benimsemek de diyen bir yerden konuşuyor.

Kitabın çoğu şiirleri güzel kavramına dahilse de , (s:50) de başlayan "*Tütsü ve Dans, Gözlerinin Aynasında...*" başlıklı şiirle "*Yüzleşmeye Hazırım Kent Kurgusu Çobanlarla...*" (s:7) şiiri elbette farklı. Sanki özgeçmiş hesaplaşmasını andıran bir iç döküş şiiri bu son saydığım.

"*bir çingenenin düşlerimize uzanan diliyle yazılmıştım bu şiire*" sözleriyle başlıyor yüzleşme'ye Erdoğan. Geçmişiyse, içinde kalan ön saplantıları hesaplaştırıyor.

"*kış uzun sürecek dedi annem yün kazağını giymeyi unutma*" (s:8)

"*babam mı, o akşamdan kalma*"

Pervasız bir anlatımı var Erdoğan'ın. Sanki bir şeylerden çekinmiyor. Rahat, akıcı ama "Yalnız Emek Sinemasının koltukları eşitlerdi halkları" (s:9) diyecek kadar da, sosyal ve toplumsal öğretiliklerden hazımsız. İşin burasında Altay Ömer Erdoğan'ın şiirinin "*sustalı bıçak*" olduğuna inanıp kalıyorsunuz. (s:13)

"*Gözlerinizi aldatmayı bırakmadan*

n'olur sakın ha çıkmayın yarına" (s:18)

Altay Ö. Erdoğan işin burasında yön verici yerini de hatırlatıyor bize, Yarına çıkıp çıkmamak herkesin kendi elinde olsa da, şairin dizginine geçiyor bu kez: Yarına'a çıkmayalım isterseniz. Sakın ha dediği de şairin geçiş vurgusu. Yarım kapatmışlar şiirin bir yerinde, Yollar kapalı, titrek ve iğreti.

"*Bir kent söyleyin kaç kez fethedilir*

Kaç kez kırılır boynu bir nilüferin suya?" (s:21)

Altay bu saydığım kitabın ilk şiirinde yarattığı *Yüzleşme*'de, Halkın acil yardım çıkışlarını üflüyor. Kasvet dolu odalarını geçmişinin, uğranmayan adreslerini, Kızılçullu'daki Ahmet Amcasının, Süheyla Yengesinin, Filozof Ahmet Amcasının, kısaca geçmişin tüm tortularının hesaplaşmasını yapıyor. Ama dağınık ve kalın bir dille. Yufka atışlı bir havai fişek gösterisini hatırlatıyor tüm bunlar.

"*Annemi kurtlar kaptı*

Babamı kuzular" (s:42)

Demişti şiirinin birinde. Daha da değdi anne babasına, geçmişinin ilk ve kirli tortularına, sanki bir bulut arar gibiydi,

aralayıp güneşi ortaya çıkarmak için. Şimşegini bundan yağdırdı üstümüze. Bulutları kavuran bir şimşek gürültüsü değil mi Altay Ömer Erdoğan'ın şiiri. Sanki şiir okurken ne zamandır Akif Kurtuluş'un "*Kırgınlıklar Galası*" ayarında bir kitap okumamışım: Şimdi buldum. *Taş(Ra) Baskısı*'nin üzerine etiket gibi yapıştırdım adımları. Bu seyrek fakat uzun adımlarla atlayan şiirin, sık sık tarafımdan okunacağını biliyorum.

"*uçurum bize kendini verdi*" (s:34)

diyor bir şiirinde. Erdoğan mantığıyla doğru bu. Başka şair uçurumu başka türlü tattırırdı bize. Burada bir deformasyon ustasıyla karşı karşıya durduğumuz ne kadar da belli. Uçurumun bir sevgili gibi bize yanaştırılmasını "*verdi*" kelimesine sığıştırıyor. Uçurum bize kendini ne kadar verebilir? Düşmek, düşürmek pahasına hazırlanmış uçurumlar daha kaç işe yarayabilir? Bir dost çıkarılabilir mi onun yaftasından? Hangi papatyalar insana doğru açar; uçurumda yetişen. Uçurumların kaçıyla müştereksiniz? Kaçı sizinle bir?

Altay Ömer Erdoğan şiirinde her ne kadar geleneklere karşı çıkış şiirini önümüze sürse de; şiir geleneklerini sıkı sıkıya da tutmuş bir yan gösteriyor adıyla, sanıyla. Ya da başka deyişle şiirimizi çok sevmiş, içli dışlı yaşamış bir yanı seyrediyor dizeler arasında.

"*Karantinaya alın tüm şiirleri*" (s:59)

Derken belirgindi bir ucu zaten. "*Ben Yakup, çağrılmadan gelirim*" diye tekrarladığı (s:53) Yakup teranesini Edip Cansever'den esin tutarak yuvarlamışken, Cansever sayıklamasını başka şiirlerinde de tattırmıştı bize:

"*Aşk bir kelebektir; çürür bir ormanın en kuytu köşesinde*

Edip Cansever de böyle düşünür" (s:45)

Yine aynı şekilde başka bir şair olma istemini dillendirdiği birkaç dize de var yakın şiirinde:

"*Nazım Hikmet olmak istiyorum*" (s:51)

"*hatta Cemal Süreya da böyle düşünür*" (s:45)

"*su çürüyordu, hep çürüyordu*

Ahmet Tellî'nin bir dizesi olduğunu bilmeden" (s:61)

Sonuç olarak Altay Ö. Erdoğan şiirin ve anlatmanın tüm olanaklarından yararlanan; zihnin derin yarıklarını suya kaptırmadan, akıl ışıklarıyla dolduran kıvılcımlı anlar yaratıcısı bir ozan. Bir havai fişek gösterisi onun şiirini okumak. Sabahları ilk işi kirli sakaldan kurtulmak olan ozanın anısına söven patronlara uzattığı iğreti küfürleri bile şiir diliyle yarattığı bir evrenden yazıyor. Yemeklerine iyi bakıyor, annesini sık sık çağırıyor şiir odasına ve durmadan koşturuyor uzun adımlarla. Çoğalan bir alfabeyle yeni olanaklar yaratıyor kendine. Engin ve uçsuz bucaksız. Derli toplu değil, Dersiz topsuz. Oynak ve kahraman. Sulu fakat delikanlı. Nanik ve maske. Daha neler ola ki! Şiir diliyle yarısı sevecen, yarısı deli.

O uzun şiir başlıklarının arasında, yağmur suyu değmedik yer bulabilerseniz, yeniden okumayı deneyin Altay Ömer Erdoğan'ı. Bir daha, bir daha. Ola ki koştüğünüz yerde diliniz ortaya çıkana kadar.

Adı Petro ya da Hayati, (s:25) Ne olursa olsun. O her şeyden önce şair. Ve kitabın arası kalıcı şiir kokusuyla taşıyor.

ÇIKTI!

Turistik Bursa Sözlüğü

Ramis DARA

İsteme adresi: Sentez Dağıtım, Bursa (0224) 225 11 80

YAZ GELDİ YİNE MÜRĞ-İ DİLİM
KONDU NİHALE

Ayşegül İZMİRLİ

Dergilerin akıl almaz bir biçimde hesapsız kabaran yerleri, ne kasalıdır ne de kalite haneleri... Bu yer, bekleyip duran ve yayımlanacak nitelikte bulunmadığından bir türlü yayım sırası alamayan ürünlerin konduğu ve ardi arkası kesilmeden bunlara eklene aynı özellikteki yazıların ve şiirlerin tıkıştırıldığı "gelen yazı" dosyalarıdır. Bir yandan bir adı olanları gücendirmemenin, bir yandan da bir ad'a ulaşmak isteyenleri edebiyata küstürmemenin yolları aranırken, yazanına kıyılmayan bir yazılar ve şiirler, klasörlerin her taranışında bir kez daha elden geçirilir, önce bir "dur bakalım" tavrıyla bir kenara ayrılır, daha sonra da tekrar en alt sıralardaki yerlerine konur. İşte her şeyin gevşediği yaz aylarında dergi editörleri, biriken bu yazıların ve şiirlerin bir bölümünü, dergilerin daha az satıldığını, daha az okunduğunu düşünerek bir bakıma dolgu malzemesi gibi kullanırlar ve kaç taşla kaç kuş vurduklarının hesabını yaparak dergilerinde yayımlarlar.

Elbette işin bir de yazar yönü vardır. Onlar da, editörlerin gerekçesini benimseyerek "üç aylar", gevşek tutulmuş kanaviçe yazılarla geçiştirmeye koşullanmışlardır. "En sıkı" yazılarını Eylül'den itibaren yayımlamanın hazırlıkları yaparlarken, bu arada, çalışma masalarında sürüklenen ya yarım kalmış, ya tamamlanmış ama beğenilmemiş, ya bayatlamış, ya da -diyelim ki- kısmeti kapanmış yazılarını piyasaya sürmenin ve onlardan kurtulmanın planlarını yaparlar.

Ramis Dara'nın Haziran *Akatalpa*'sında yer alan başyazısında kullandığı başlığı, onunkinden farklı bir bağlamda da olsa, andığım bu iki kesim için soru biçimine dönüştürerek bir kez de ben kullanmak istiyorum: "Eskiden Edebiyatın Bir Ciddiyeti Var mıydı (gerçekten)?"

Her neyse...

Hayır, bu kez korktuğum kadar değil yazın rehaveti.

Bu üç sıcak ayın başlangıcında, yayımlanmayacaklarını duyanların yanında, "zaman"a verdikleri söze sadık kalarak inatla kitapçı vitrinlerine ulaşmayı başaran birçok dergi var. Üstelik dergilerin birçoğu iyi şiirleri yaz sayılarından esirgememişler.

Giderek edebiyata dönen, yayımlanma tarihine düzen getirdiğinde bu yönüyle de okurunu memnun edecek olan *Hürriyet Gösteri* dergisinin Mayıs 2003 tarihli 248. sayısında, durmuş görünen, durulmuş gibi aynalanan ama, derinden akan bir nehrin: Gülten Akın'ın Adacio'su var. Akın, menderesler döneminin yaşayan bir ırmak tanrısı bana göre. Denize çoktan ulaşmış da akıntısını bir daha, bir daha gözden geçirmek için geriye dönüyormuş gibi yazıyor:

"ufak şeylerdi, diyorum, küçük soluklar
bir ömre karşılık bu kör yalnızlık
değildi seçtiğim"

Wesvese, Nisan-Mayıs 2003 tarihli 5. sayısında da Trakya'dan gelen doğru ses olduğunu kanıtlamaya devam ediyor. Hüseyin Kenan Gören'in "Altanzadelerden Ahmet Efendi'nin Üçüncü Tür Aldatması" başlıklı Karşılaştırmalı Edebiyat Metinleri'ne örnek olabilecek çalışması, metne çok uygun düşen, Şirazlı Şeyh Sadi'den bir alıntıyla başlıyor: "Kötüler, kendilerine tahammül eden buldukça azgınlaşırlar." Bu yazı, eskiden edebiyatın bir ciddiyetinin var olup olmadığını değil ama, şimdilerde böyle bir şeyden söz edilemeyeceğini pek güzel açıklıyor.

Wesvese'nin bu sayısında yayımlanan Semih Çelenk'in Nacar İle Serkisof adlı şiirinin tamamını almak isterdim ama, yer ve yen sorunu.

"Ne ki ufku mütemediyen huysuz bir ihtiyaç saklamak / Sonra bayramlarda şeker, harçlık ve mendil düşünmek gelmeyenlere" dizelerinin yanına ekleyeceğim şu dörtlükle yetinmek zorundayım:

"Ne ki zaman mermer taşlara düşülmüş dört haneli rakamlar
Yeraltı dünyasında gülünç bir iskelet don carlione
Cansız teninin üstünde çiçeklerin sulanması bahşiş mukabilinde
Başörtüleri ve yalancı fatihalar ve demirden vakıf çelenkleri ne ki"

Kitaplık'ın Haziran 2003 tarihli 62. sayısında yer alan Ahmet Oktay'ın Yalçın Tura İçin On Kederli Şarkı başlıklı şiiri, yer yer kolaya kaçan dizelerine karşın derginin en iyi şiiri. Numarası 3 olan bölümü şöyle:

"Aynı anda duyduğum tan vakti
Çanın ve müezzinin sesini;
dinsizim, inanmam öteye
ama huzurla doldu içim.

Göreceğim bir düşün
düşünü gördüm düşümde;
kıyısında bir gölün,
bakışıyorduk ecele.

Ürkmedim. Her gece yolcusu
bilir; başlangıçtır son,
aynıdır ezan ve selâ;
Ruh-vücut dönüştürüyor."

Kitaplık'ın bir başka şairini, Lale Müldür'ü ben, Ajda Pekkan'a benzetiyorum ve ona da 'kolay diva'lığı yakıştırıyorum. Gittikçe divalaşıyor çünkü: Bir yandan medyatik bir gül olurken bir yandan da sesini yitiyor. Ve kıt notlu bir öğretmen olan Tuncer Uçarol'u, *Kitaplık*'a karşı kıskırtıyor. Bu arada, yazdığı bir yazıyı hem *Radikal* 2'de hem de *Kitaplık*'da yayımlatmasının divalılığıyla bir ilgisi olmadığını belirtmeliyim.

Mayıs-Haziran-Temmuz 2003 tarihli *Budala'nın* 24. sayısında yayımlanan şiirlerin en güzelini Ataman Avdan yazmış: Dereyi Geçerken:

"Dereyi geçtik oval taşlarına basarak
Ellerimizde kargılar, sırtımızda heybe.
Tuttuğumuz yas kimin, sakallarımız
Üç haftadır duruyor
Daha kesmeyiz, acımız kadim.
Öc kimin, yıkanmayan kan lekeleri.
Suyun akışına benzer sessizliğimiz"

Kalın sözlerle teori üretenlerin eğer pratisyenlikleri de söz konusu ise, üç düşünüp bir yazmaları, en azından 'imaj'ları açısından sağlıklı bir davranıştır. Avdan, editörlüğünü yaptığı *Ay* dergisinde zaman zaman edebiyat ve şiir konusunda hükümler verir, bildiğini ve düşündüğünü kestirmeden söyler. İşte Dereyi Geçerken şiiri, yazdıklarıyla bire bir örtüşen, teorikle pratiği birleştiren iyi bir şiir; Avdan'ın tutarlılığına iyi bir kanıt.

Peki ya, *Ay-Haziran*'da yayımladığı Kalaşlar şiiri? Zorlama bir şiir yazdığını şiirin altındaki açıklama satırlarında bir bakıma 'itiraf' eden Avdan, bu şiiri yukarıda andığım şiirin neresine koyacak, merak ederim.

Sonunda sesini bulan, kimi etkilerden kurtulan bir şairi var *Akatalpa*'nın: Özlem Tezcan Dertsiz. Haziran sayısında yayımlanan El Feneri de iyi şiirlerinden:

"içimdeki tünele de tut fenerini
artık otursun, takılıp duran sorularım
yerimi göstereceğin ışığın, nereliyim
yanına ilişeyim hüznüme benzeyen birinin"

Son olarak, *Kavram Karmaşa*'nın Mart-Nisan-Mayıs tarihli 29. sayısında iki şiiri yayımlanan Sina Akyol'a değineceğim. Akyol'un Dedem Yok şiiri bir tıkanmanın belirtisi olarak duruyor 6. sayfada; Gayret Şiiri ise bildiğimiz Sina Akyol'un devamı

"Zamana eski baktım;
övdüm seni, hey çocuk.

Kısaydı pantolonun;
paçan uzadı.. çamur-
içre kaldı; ben oldun.

Edebinle buruştun.

Gayret, zaman da bitti." Görüşeceğiz..

Yayın Yönetmeni	: Ramis DARA (0 535 4990030)	Yazışma Adresi	: Ramis DARA P.K. 68 16361 Ulucami - BURSA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Melih ELAL	Katkı Payı	: 10.000.000 TL
Yönetim Yeri	: Ataevler, Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Blok, D: 3 16141 Nilüfer - BURSA	Posta Çeki	: Hilmi HAŞAL adına 584893 numaralı hesap
Yayın Danışmanları	: İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL, Serdar ÜNVER, Nuri DEMİRCİ.	Dizgi	: Emel COŞKUN
		Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad., No: 221 BURSA
		Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com
		Faks	: 0 224 2254052

Aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.